Patalpoje Nr. 3, ŠR kampe, rastas dar vienos krosnies padas, mūrytas iš lauko akmenų, paviršiuje išlikęs plytų mūras. Pado dydis 1,6x1,3 m, aukštis 0,6 m. Šis padas jungiasi su plytų mūru, esančiu koridoriuje tarp antros ir trečios patalpos. Išlikęs iki 0,3 m plytų mūras tęsiasi palei patalpos Nr. 3 R sieną, viduje mūro yra anga. Mūras baigiasi prie P pastato sienos esančio išgaubto grindinio, kuris uždengia duobę. Tai 1,2x1,3 m dydžio grindinys iš kalkių skiedinio, paviršiuje pramušta anga. Gal tai apšildymo sistema, nes grindys šioje pastato dalyje galėjo būti apšildomos.

Pastato atstatymo projekte krosnis numatyta atstatyti.

Roma Songailaitė

Excavation of manor house in Skrebiškis, 1996

The 1996 excavation conducted by BMES was focused on Skrebiškis estate's palace (Biržai district) from the 19th century. The team examined an area of 170 m^2 and exposed 3 hearths.

Arūnas Strazdas

Dvarviečių tyrinėjimai Kauno, Pakruojo, Varėnos ir Vilniaus rajonuose

Jonėnų dvarvietė (Vilniaus raj.) yra 250 m į R nuo Viranglio ežero, Asvejos (Dubingių) ežero krante. Dvaras buvo įsikūręs aukštame Asvejos ežero krante ir gretimos kalvos iškyšulyje. Šiuo metu čia yra Sužionių eiguvos pastatai, dirbami laukai.

1995 m. apie dvarvietę KPC pranešė televizijos operatorius H. Trumpakojis.

Vienas 2x1 m dydžio šurfas iškastas šalia Sužionių–Jonėnų kelio esančiame apie 5 m pločio pylime (jis greičiausiai atsirado tiesiant šį kelią), H. Trumpakojo iškastos apie 1,5x0,8 m dydžio duobės vietoje. Šiame šurfe, 1,1 m gylyje ir iki pat įžemio, buvo permaišytas pilkos smėlingos žemės su griuvenomis sluoksnis. Čia rasta daug plytgalių, koklių fragmentų, puodų

šukių, pavienių čerpių fragmentų, vienas 1665 m. Jono Kazimiero šilingas. Tarp koklių vyravo plokštiniai kokliai, puošti stilizuotu augaliniu (maureskos) ornamentu ir erelio atvaizdu. Puodų šukių buvo palyginti nedaug. Aptikti radiniai datuojami XVI a. pabaiga–XVII a., vyrauja XVII a. pirmosios pusės radiniai. Šurfas tikriausiai buvo iškastas tiesiant kelią nustumdyto ir sustumto į pylimą XVII a. pastato vietoje.

Antras 1x1 m dydžio šurfas iškastas gretimoje (tarp Viranglio ir Asvejos ežerų) aukštumoje, kuri siauru liežuviu nusileidžia link minėtus ežerus jungiančio upelio. Šioje vietoje 30 cm storio kultūrinis sluoksnis buvo perartas. Šurfo aplinkoje su metalo ieškikliu rastos 4 monetos (3 Jono Kazimiero šilingai ir 1 Prūsijos 1635 m. pusantrokas), vienas švininis antspaudas ir dar keli metaliniai dirbiniai, iš kurių paminėtinas žalvarinis žetonas, kaldintas XV a. 8–9 dešimtmetyje Niurnberge. Aplink antrąjį šurfą aptikti radiniai datuojami XV a. pabaiga–XIX a.

Pažaislio dvarvietės (Kauno m.). Jas 1975 m. surado E. Ivanauskas.

Pirmoji dvarvietė yra 200 m į P nuo Pažaislio vienuolyno tvoros, Kauno marių pusiasalyje. Dvaras buvo įsikūręs nuolaidžiame, P kryptimi žemėjančiame, šlaite. Dabar čia yra kauniečių paplūdimys, žaidimų aikštelės.

Dvarvietėje iškasti 3 šurfai (vienas 2x2 m ir du 1x1 m dydžio). Šurfuose kultūrinis sluoksnis buvo 30–60 cm storio, daugelyje vietų perartas. Radinių aptikta nedaug: kelios puodų šukės, geležinės vinys, žalvarinis apkalas. Ankstesnių E. Ivanausko žvalgymų metu surinktos monetos dvarvietę leidžia datuoti XVII a. antrąja puse–XVIII a.

Antroji dvarvietė yra 700 m į Š nuo pirmosios ir 300 m į Š nuo Pažaislio vienuolyno tvoros, Kauno marių krante. Dvarvietė užima siaurą apie 20 m pločio marių kranto ruožą. Krante išlikusi tik viena ankstesnio pastato vieta su pamatais ir rūsiais. Kiti pastatai yra jau po vandeniu. Šioje dvarvietėje E. Ivanauskas ankstesnių žvalgymu metu rado daug XVII a. antrosios pusės koklių (vyravo puošti augaliniu ornamentu, pasitaikė ir su didikų Pacų herbu), surinko apie 100 įvairių XVII a. antrosios pusės–XIX a. monetų.

Česukų dvarvietė (Varėnos raj.) yra pailgoje apie 200 m ilgio Š–P kryptimi Merkio ir Nemuno santakoje esančioje kalvelėje. Apie dvarvietę pranešė E. Peikštenis, čia pastebėjęs tamsios žemės dėmių.

Žvalgant dvarvietėje rasta: 33 monetos (ankstyviausia moneta – Lietuvos Aleksandro denaras, vėlyviausios – Jono Kazimiero šilingai), 35 kiti spalvotųjų metalų dirbiniai (kulkos, žiedai, apkalai, sagtelė) ir keramikos dirbiniai (indų, koklių šukės, pypkės fragmentai). Radiniai datuojami XVI–XVIII a.

Liškiavos dvarvietė (Varėnos raj.) yra 100 m į Š nuo Krūčiaus ir Nemuno santakos, Krūčiaus dešiniajame krante esančioje kalvoje. Šiuo metu čia yra J. Šimkonienės sodyba.

Dvarvietėje rasta: 7 monetos (ankstyviausia – Zigmanto III Vazos 1607 m. lietuviškas šilingas, vėlyviausios – Jono Kazimiero šilingai), 10 kitų spalvotųjų metalų dirbinių (apkalų, žvakidžių, taurelių, kulkų, saga, kryželis) ir 7 keramikos dirbiniai (koklių ir puodų šukės). Radiniai datuojami XVII–XIX a. Galima manyti, kad žvalgytoje dvarvietėje XVII a. buvo Liškiavos valdytojo dvaro ūkinė dalis. Dvaro rūmai stovėjo greta esančiame Liškiavos alkakalnyje, vadinamame Bažnyčios, Paklėštarės kalnu (žr. *ATL 1974 ir 1975 metais,* V., 1977, p. 37–40).

Stanislavos dvarvietė (Kauno raj.) yra 800 m į PR nuo Naudupio žiočių ir 100 m į ŠR nuo Nemuno dešiniojo kranto. Dvaras buvo įsikūręs Nemuno slėnyje. Šiuo metu čia yra dirbami laukai.

Dvarvietėje iškasta viena 3x2 m dydžio perkasa ir 4 1x1 m dydžio šurfai. Kultūrinis sluoksnis iki 60–70 cm storio. Jame vyrauja XVI–XVIII a. radiniai. Perkasoje aptiktas juodo degėsingo smėlio dėmes galima būtų skirti XIV–XV a.

Žvalgymų metu dvarvietėje rasti titnago dirbiniai rodo, kad čia buvo gyvenama jau akmens amžiuje. IX–XV a. radiniai (žvangutis, apyrankės ir segės dalys, piniginės apkalas) rodo vėliau čia buvus senovės gyvenvietę. Sprendžiant iš rastų koklių ir monetų (ankstyviausia – Hermano fon Briugenėjaus 1539 m. Rygos šilingas, vėlyviausia – Nikolajaus I 1853 m. denežka) dvaras šioje vietoje egzistavo XVI a. antrojoje pusėje–XVII a. pirmojoje pusėje, o XVIII–XIX a. jau buvo kaimas. Daugiausia rasta XVII a. pirmojo ketvirčio monetų.

Impolės dvarvietė (Pakruojo raj.) yra Mūšos kairiajame krante, priešais Daugyvenės žiotis. 1992 m. LII žvalgomoji ekspedicija čia pastebėjo

senovės gyvenvietės kultūrinį sluoksnį su lipdytine keramika, titnago skeltėmis (žr. *ATL 1990 ir 1991 m.*, V., 1992, t. 2, p. 107).

Žvalgomųjų kasinėjimų metu ištirtas 20 m² plotas. Aptikta XVII a. ūkinė duobė su buitine keramika. Dvarvietėje rasti radiniai (monetos, puodų, koklių, stiklo šukės, švininės kulkos ir kt.) rodo, kad čia buvo gyvenama XVII–XIX a. Jeigu čia būta ankstyvesnės senovės gyvenvietės, tai jos kultūrinis sluoksnis sunaikintas vėliau čia gyvavusio dvaro ir ilgamečio arimo.

Arūnas Strazdas

Excavation of estates sites in the districts of Kaunas, Pakruojis, Varėna and Vilnius

In 1996–1997 LCCH surveyed estates with manor house in Pažaislis (researched area 6 m²), Stanislava (Kaunas district, researched area 10 m²), Impolė (Pakruojis district, researched area 20 m²), Jonėnai (Vilnius district, researched area 3 m²). In the survey in Pažaislis (the city of Kaunas), Česukai and Liškiava (both in Varėna district) items were unearthed through the use of a metal detector. All of the researched estates date to the 16th–19th centuries.

Povilas Tebelškis

Naujos dvarvietės dujotiekio Ukmergė–Utena trasoje

1997 m. KPC buvo vykdomas dujotiekio trasos Ukmergė–Anykščiai–Utena archeologinis žvalgymas. Bendras trasos ilgis 67,4 km, iš kurių Ukmergės rajone – 3,5 km, Anykščių rajone – 48,5 km, Utenos rajone – 15,4 km. Palei trasą eita pėsčiomis, naudojant metalo ieškiklį, apklausiant vietos gyventojus. Įvairiose vietose iškasta 20 šurfų ir viena perkasa (32 m²). Žvalgymo metu aptiktos trys naujos dvarvietės.

Pamūšio dvarvietė (Ukmergės raj., Vidiškių s-ja, Pastrazdės k.) yra 1,45 km į ŠR nuo Mūšos, 650 m į Š nuo Obeliupės pralaidos Kurklintiškių–